

УДК: 532.5

DOI 10.33514/1694-7851-2024-4/3-157-163

**Керимов У.Т.**

доценттин м.а.

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

[u.kerimov@bk.ru](mailto:u.kerimov@bk.ru)

**Жараскалиев Н.**

магистрант

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

**Осмонова Ч.К.**

магистрант

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

## **АРАЛЫКТАН (ДИСТАНТТЫК) ОКУТУУ: ЭЛЕКТРОНДУК ОКУУ КИТЕПТЕРИН КОЛДОНУУ**

**Аннотация:** Бул макала аралыктан (дистанттык) окутууда электрондук окуу китептерин колдонуунун актуалдуулугун жана көйгөйлөрүн талдоого арналган. Электрондук окуу китептерин колдонуунун максаттары жана милдеттери каралып, бул багыттагы изилдөөнүн предмети жана объекти аныкталат. Изилдөөнү ишке ашыруу, анын ичинде колдонуудагы электрондук окуу китептерин талдоо, студенттер жана окутуучулар менен сурамжылоолорду жана интервьюларды өткөрүү, электрондук окуу китептерин колдонуунун артыкчылыктары менен кемчиликтерин аныктоого басым жасалат. Электрондук окуу китеби онлайн жана офлайн окуу формалары үчүн эң тасирдүү натыйжа берет. AVN программасын аралыктан окутууда колдонуу студенттер үчүн бир топ жеңил шарттар каралган жана ыңгайлуу. Бул азыркы учурда технологиянын өнүгүшүнүн бирден бир себеби, ошондой эле окутууда студент менен окутуучунун кайтарым байланышында чоң роль ойнойт.

**Негизги сөздөр:** Аралыктан окутуу, AVN программасы, электрондук окуу китеби, видео сабак, кайтарым байланыш, видеоконференция, консультация, онлайн, офлайн, маалыматтык технология

**Керимов У.Т.**

и.о. доцента

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

[u.kerimov@bk.ru](mailto:u.kerimov@bk.ru)

**Жараскалиев Н.**

магистрант

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

**Осмонова Ч.К.**

магистрант

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

## ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ: ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ УЧЕБНИКОВ

**Аннотация:** Данная статья посвящена анализу актуальности и проблематики использования электронных учебников в дистанционном обучении. Рассмотрены цели и задачи использования электронных учебников, а также определены предмет и объект исследования в этой области. Основное внимание уделено реализации исследования, включая анализ существующих электронных учебников, проведение опросов и интервью с учащимися и преподавателями, а также выявление преимуществ и недостатков использования электронных учебников. Электронная книга обеспечивает наиболее эффективные результаты как для онлайн, так и для офлайн форм обучения. Использование программы AVN при дистанционном обучении обеспечивает гораздо более легкие условия и удобно для студентов. Это одна из причин развития технологий сегодня, а также она играет большую роль в обратной связи между студентами и преподавателем при обучении.

**Ключевые слова:** Дистанционное обучение, программа АВН, электронный учебник, видеоурок, обратная связь, видеоконференция, консультация, онлайн, офлайн, информационные технологии.

**Kerimov U.T.**

Assistant Professor

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

[u.kerimov@bk.ru](mailto:u.kerimov@bk.ru)

**Jaraskaliev N.**

master's student

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

**Osmonova Ch.K.**

master's student

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

## DISTANCE LEARNING: USING ELECTRONIC TEXTBOOKS

**Annotation:** This article is devoted to the analysis of the relevance and problems of using electronic textbooks in distance learning. The goals and objectives of using electronic textbooks are considered, and the subject and object of research in this area are determined. The focus is on the implementation of the study, including analysis of existing electronic textbooks, conducting surveys and interviews with students and teachers, and identifying the advantages and disadvantages of using electronic textbooks. An e-book provides the most effective results for both online and offline forms of learning. Using the AVN program in distance learning provides much easier conditions and is convenient for students. This is one of the reasons for the development of technology today, and it also plays a large role in the feedback between the student and the teacher in teaching.

**Keywords:** Distance learning, AVN program, e-textbook, video lesson, feedback, video conference, consultation, online, offline, information technology

**Киришүү.** Дистанттык окутуу заманбап билим берүү чөйрөсүндөгү эң актуалдуу багыттардын бири, өзгөчө санариптик технологиялардын жайылтуу шартында. Дистанттык окутууда электрондук окуу китептерин колдонуу кеңири жайылууда жана суроо-талапка ээ болууда. Бул материал электрондук окуу китептерин колдонуунун актуалдуулугун, максаттарын жана милдеттерин, ошондой эле бул жааттагы изилдөөнүн предмети менен объектисин талдоого арналган.

**Актуалдуулугу:** Маалыматтык технологиялардын жана интернеттин өнүгүшү менен билим алуунун эффективдүү жана ыңгайлуу жолу катары аралыктан окутууга кызыгуу күчөдү. Ар бир адистикке карата аралыктан окутуу жакшы жолго коюлууда. Буга байланыштуу электрондук окуу китептерин, видео сабактарын колдонуу актуалдуу болуп баратат. Алар окуу материалдарынын жеткиликтүүлүгүн, окутууну индивидуалдаштырууну жана заманбап билим берүү технологияларын натыйжалуу колдонууну камсыз кылууга мүмкүндүк берет [1, 23-24 бб].

Максаты жана маселеси: Аралыктан (Дистанттык) окутууда электрондук окуу китептерин колдонуунун максаты билим берүүнүн сапатын жогорулатуу, студенттердин бардык категориялары үчүн окуу материалдарынын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, ошондой эле окутуунун натыйжалуулугун жогорулатуу болуп саналат. Бул чөйрөдөгү негизги милдеттерге төмөнкүлөр кирет:

- Адистикке карап сапаттуу жана интерактивдүү электрондук окуу китептерин иштеп чыгуу жана түзүү;
- Колдонуудагы электрондук окуу китептерин колдоо жана жаңылоо;
- Видео-сабактарды предметке карап, темаларын кененирээк жеткиликтүү формада түзүү;
- Окууну жекелештирүү жана ар бир окуучунун муктаждыктарына ылайыкташтыруу үчүн электрондук окуу китептерин колдонуу;
- Окуу процессинде электрондук окуу китептерин колдонуунун натыйжалуулугун баалоо.

**Изилдөөнүн предмети жана объектиси:** Дистанттык окутууда электрондук окуу китептерин жана видео сабактарды колдонуу изилдөөнүн предмети болуп саналат. Изилдөөнүн объектиси болуп электрондук окуу китептерин түзүү, ишке киргизүү жана билим берүү практикасында колдонуу менен байланышкан процесстер саналат. Изилдөө электрондук окуу китептерин колдонуунун эффективдүүлүгүн, алардын билим берүүнүн сапатына тийгизген таасирин жана студенттер менен мугалимдердин канааттануусун талдоого багытталган.

**Ишке ашыруу:** Бул изилдөөнү ишке ашыруу үчүн колдонуудагы электрондук окуу китептерине, алардын өзгөчөлүктөрүнө жана өзгөчөлүктөрүнө талдоо жүргүзүү, ошондой эле аларды ар кандай деңгээлдеги билим берүү мекемелеринде пайдалануу деңгээлин баалоо зарыл. Электрондук окуу китептеринин артыкчылыктары жана кемчиликтери тууралуу алардын пикирин аныктоо үчүн студенттер жана мугалимдер менен сурамжылоолорду жана интервьюларды өткөрүү да маанилүү кадам болуп калат. Алынган маалыматтар электрондук окуу китептерин колдонуунун натыйжалуулугу жөнүндө тыянак чыгарууга жана аларды андан ары өркүндөтүү боюнча сунуштарды берүүгө мүмкүндүк берет [2, 55 б].

Азыркы учурда AVN программасы (дистанттык окутуу) студенттери үчүн эффективдүү пикир алмашуу билим берүү процессинин маанилүү аспектиси болуп саналат. Пикир алышууда

студенттерге алардын күчтүү жана алсыз жактарын түшүнүүгө, материал боюнча кошумча түшүндүрмө алууга жана берилген предметтин сапатын баалоого жардам берет. Бул жерде AVN дистанттык билим берүү студенттери үчүн кайтарым байланышты жеңилдетүү үчүн кээ бир жолдору бар:

- Электрондук кат жана онлайн чаттар: Студенттер окуган курамдын жана программанын администраторлору менен электрондук кат же онлайн чаттар аркылуу байланышуу мүмкүнчүлүгүн бере алат. Бул студенттердин суроолоруна тез арада жооп алууга жана кызыккан маселелер боюнча кеңешүүгө мүмкүнчүлүк берет.
- Вебинарлар жана видеоконференциялар: Үзгүлтүксүз вебинарларды жана видеоконференцияларды уюштуруп, анда студенттер мугалимдерге суроолорду берип, курстук материалдарды реалдуу убакытта талкуулай алышат. Бул ошондой эле студенттердин мотивациясын сактоого жана окуу коомчулугуна таандык болуу сезимин жаратууга жардам берет.
- Онлайн кайтарым байланыш формалары: Окутуунун сапаты, окуу материалдарын колдонуунун жеңилдиги жана окуу процессин уюштуруу боюнча пикирлерди чогултуу үчүн студенттер арасында сурамжылоолорду жана анкеталарды үзгүлтүксүз жүргүзүү. Бул көйгөйлүү аймактарды аныктоого жана керектүү оңдоолорду киргизүүгө мүмкүндүк берет.
- Форумдар жана онлайн топтор: Академиялык маселелерди талкуулоо, тажрыйба алмашуу жана бири-бирин колдоо үчүн виртуалдык форумдарды же онлайн топторду түзүңүз. Бул студенттерге окуу коомчулугунун бир бөлүгүн сезүүгө жана курбуларынан колдоо алууга жардам берет.
- Жеке консультациялар: Студенттерге жеке суроолорду жана тынчсызданууларды талкуулоо үчүн окутуучулар менен жеке консультацияларды пландаштыруу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу [4, 30 б].

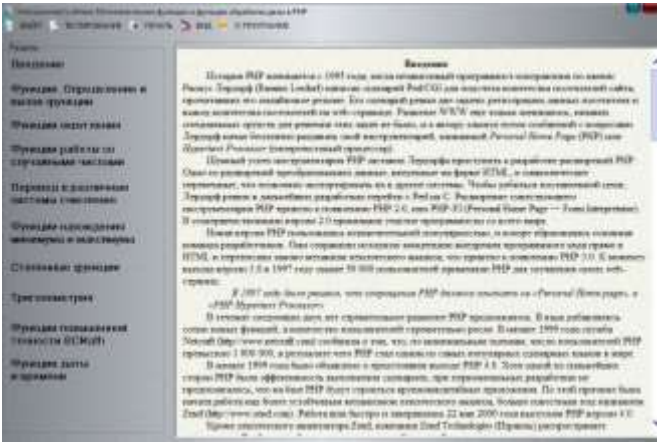
Пикирдин ар кандай формаларына жетүүнү камсыз кылуу AVN дистанттык окутуунун студенттерине натыйжалуу үйрөнүүгө, колдоону сезүүгө жана окуу максаттарына ийгиликтүү жетүүгө жардам берет.

AVN программасы аркылуу студенттер структуранын методистери менен байланышып, өз иштерин жеткиликтүү байланышта тапшыра алышат. Бул студенттер менен мугалимдердин эффективдүү өз ара аракеттенүүсүн камсыздайт, ошондой эле билим берүүдө тапшырмалардын берүү процессин көзөмөлдөөнү жеңилдетет [3, 20 б; 6, 108 б].

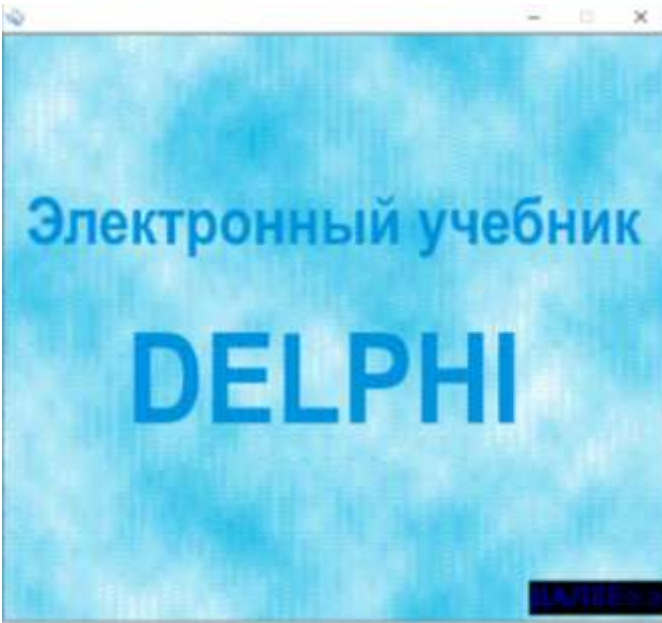
Окуу процессинин жүрүшүндө студенттер төмөнкүлөрдү аткара алышат:

- Курстук иштерди тапшыруу: Студенттер аткарган тапшырмаларын, курстук иштерин жана башка курстук материалдарды баалоо жана мугалимдердин пикири үчүн жүктөй алышат.
- Суроолорду берүүсү: Студенттин өздүк кеңсеси аркылуу студенттер курстун материалдары, тапшырма талаптары жана башка окууга байланыштуу суроолор боюнча структуранын методистери жана окутуучулары менен байланыша алышат.
- Пикирлерди кабыл алуу: Окутуучулар студенттердин ишин баалап, студенттердин көндүмдөрүн жана билимин өркүндөтүүгө жардам берген AVN программасы аркылуу пикирлерин бере алышат.
- Консультацияларды пландаштыруу: Студенттер академиялык маселелерди жана көйгөйлөрдү кененирээк талкуулоо үчүн AVN программасы аркылуу окутуучулар менен консультацияларды пландаштыра алышат.

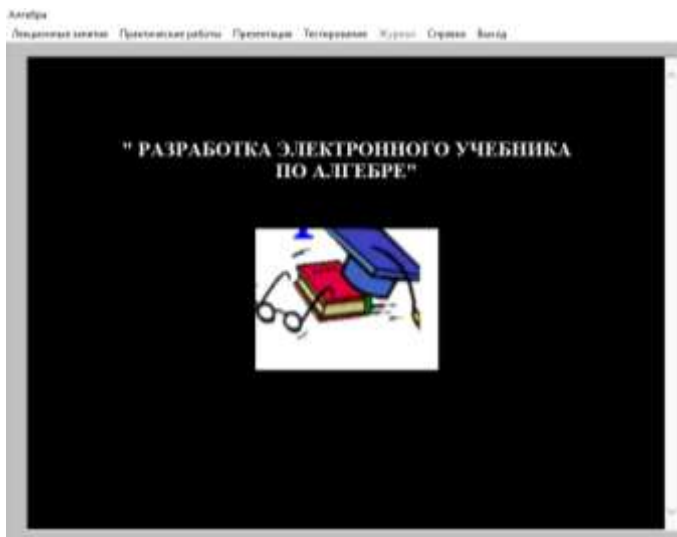
Жыйынтыктап айтканда, AVN программасынын алкагында студенттер менен окутуучулар үчүн өз ара аракеттенүүнүн ыңгайлуу жана натыйжалуу жолун камсыздайт, натыйжада окуу жана прогресстин мониторинги жакшырат. Студенттерге электрондук окуу китептеринин ырааттуу колдонуу үчүн төмөндөгү электрондук китептер түзүлгөн. Мисалы: PHP боюнча электрондук китеби, Delphi боюнча электрондук китеби, Алгебра предмети боюнча электрондук китеби, Web-технология боюнча электрондук китеби ж.б.



1 – сүрөт. PHP боюнча электрондук китеби



2 – сүрөт. Delphi боюнча электрондук китеби



3 – сүрөт. Алгебра предмети боюнча электрондук китеби



4 – сүрөт. Web-технология боюнча электрондук китеби



4 – сүрөт. Маалыматтык коопсуздук боюнча электрондук китеби

**Жыйынтык:** Аралыктан (Дистанттык) окутууда электрондук окуу китептерин колдонуу заманбап билим берүү чөйрөсүн өнүктүрүүнүн маанилүү багыттарынын бири болуп саналат.

Алар окуу материалдарынын жеткиликтүүлүгүн, окутууну жекелештирүү жана окуу процессинин натыйжалуулугун жогорулатууну камсыз кылат. Бирок, бир катар артыкчылыктарга карабастан, электрондук окуу китептерин жогорку сапатта жана билим берүү практикасында эффективдүү колдонууну камсыз кылуу үчүн аларды андан ары изилдөө жана өркүндөтүү зарылчылыгы бар [5].

#### **Колдонулган адабияттар**

1. Керимов У. Т. Использование информационных технологий в дистанционном обучении / У. Т. Керимов // Известия ВУЗов Кыргызстана. – 2017. – № 5-1. – С. 23-24. – EDN ZFPIBF.
2. Роберт И.В. Современные информационные технологии в обучении: дидактические проблемы; перспективы использования / М.: Школа Пресс, 1994
3. Инновационные модели и технологии обучения [Электронный ресурс]: учебно-методический комплекс дисциплины по образовательной программе бакалавриата 230400.62 "Информационные системы и технологии", профиль - "Информационные системы и технологии в образовании" / сост. А. М. Лейбов; Новосиб. гос. пед. ун-т. – Новосибирск: НГПУ, 2014. – 33 с.
4. Дементьева Ю. В. Основы работы с электронными образовательными ресурсами [Электронный ресурс]: учебное пособие / Ю. В. Дементьева; Ю. В. Дементьева. – Саратов: Вузовское образование, 2017. – 80 с
5. Керимов У.Т., Компьютердик технологияларды окуу процессинде колдонуу/ Керимов У.Т., Караталова А.Ж.// <https://arch.kyrlibnet.kg/> – Бишкек: 2013.
6. Бузурманкулова А.А. Электрондук окуу материалы жана анын окуу процесиндеги орду /Бузурманкулова А.А., Турарбекова Н.Т., Базарбек кызы А. //Вестник КГУ им.И.Арабаева. - 2024. - №3/2 – С. 106-111.

**Рецензент: техника илимдеринин кандидаты, доценттин м.а. Юсупов К.М.**